

Ansökan för förlängd dispens gällande matavfallsinsamling – Ragunda kommun

Ragunda kommun skickar härmed en förlängd ansökan för dispensen i enlighet med 3 kap. 13 § avfallsförordningen (202:614) från kravet i 3 kap. 1 § om skyldighet att samla in matavfall från och med 2024-01-01.

Ansökan avser nedan redovisade kategorier, områden och tidsintervall.

Ragunda kommun anser att separat insamling inte är genomförbar i alla lägen, eller inte ger de fördelar som överväger nackdelarna enligt 3 kap. 16 § avfallsförordningen:

1. Separat insamling inte är tekniskt genomförbar med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling,
2. En annan hantering ger ett återvinningsresultat som är jämförbar med det som skulle uppnås vid separat insamling,
3. Separat insamling inte ger det bästa miljömässiga resultatet med hänsyn till avfallshanteringens sammanlagda miljöpåverkan, eller
4. Separat insamling skulle medföra oskäligen kostnader, med hänsyn till (enligt 17 §):
 - a. Negativa effekter på människors hälsa och miljön vid insamling och behandling av blandat avfall,
 - b. Möjligheterna till effektivitetsförbättringar vid insamling och behandling av blandat avfall,
 - c. Vilka intäkter som försäljning av återvunnet material kan ge, och
 - d. Principen om att den som förorenar bör stå för de kostnader som föroreningen medför och att de bestämmelser om producentansvar som ger uttryck för den principen.

Bakgrund och nuläge

Ragunda har cirka 5 100 invånare, vilket placerar kommunen på en 273:e plats avseende befolkningsmängd, bland Sveriges 290 kommuner. Befolkningstätheten ligger på 2,05 invånare per km², vilket gör kommunen till den 22:a minst tätbefolkade kommunen i Sverige.

Efter flera regeländringar stod det klart att matavfallsinsamlingen skulle göras obligatorisk från och med 1 januari 2024, samt att förpackningsavfall ska samlas in separat och fastighetsnära från och med 2027. Den fastighetsnära insamlingen

kommer kräva stora investeringar, med nya sopkärl, insamlingsfordon och omlastningsstation.

Ragunda kommun införde matavfallsinsamling i juni 2022, men där medborgarna kunde välja mellan att sortera ut sitt matavfall, eller att välja ett osorterat abonnemang, där de slänger sitt matavfall tillsammans med restavfallet. Trots att det är en stor del av kommunens invånare som valt att sortera ut sitt matavfall, finns det fortfarande många fastighetsägare som valt att stå över.

Att investera in nya matavfallskärl för de som idag har ett osorterat abonnemang, kommer innebära stora kostnader för kommunen. För att bibehålla ekonomisk och miljömässig effektivitet anser kommunen att mat-, rest- och förpackningsavfall bör samordnas framöver, så att det räcker med att investera i ett enda nytt system, som är lämpat för det hela kommunala insamlingsansvaret.

Andelen som ännu inte är kopplade till matavfallsinsamlingen (8 april 2025):

- 28 % av villahushållen
- 35 % av fritidshusen
- 48 % av flerbostadshusen
- 56 % av verksamheterna.

Obligatorisk matavfallsinsamling skulle innebära att ett inköp av cirka 1 120 biokärl skulle behöva göras, om samtliga ska ha eget kärl, och det skulle resultera i en kostnad på cirka 560 000 – 896 000 kr (ca 500 – 800 kr för ett kärl). För Ragunda kommun, som är en landsbygdskommun med en liten budget, är detta en väldigt stor summa, en summa som inte kommer att rymmas i investeringsbudgeten för detta år.

Ragunda har i nuläget varken fastighetsnära insamling för villor, fritidshus, flerbostadshus eller verksamheter, förutom kommunala verksamheter och hyreshus som har insamling av pappersförpackningar och returpapper. Kommunen hade vid förra dispensansökningen som ambition att driftsätta det nya systemet för villor och fritidshus under 2026, samtidigt som fastighetsnära insamling vid flerbostadshus förväntas sättas i gång någon gång under 2025. Den nya planen är att fastighetsnära insamling ska driftsättas för flerbostadshus under 2026, och från 1 januari 2027 för villor och fritidshus.

Kommunen undersöker i nuläget vilket insamlingssystem som är lämpligast för hela det kommunala insamlingsansvaret. I utredningen har fyrfack-, tvåfack- och singelkärl nämnts. Oberoende av vilket insamlingssystem som kommer väljas kommer stora investeringar att behöva göras. För Ragunda är det mest fördelaktigt att få avvakta med investeringen för matavfallskärl tills dess att investering kommer att göras för det kompletta insamlingssystemet för fastighetsnära insamling. Planen är att den investeringen ska göras under 2026, för

att kunna startas i gång från 1 januari 2027. Det har inte avsatts någon investeringskostnad enbart för matavfallskärl fram tills idag på grund av det skulle varit ogynnsamt att investera i ett system som varit ovisst om det skulle kunna fortsätta användas. Sammanfattningsvis, det finns inte budget för Ragunda att köpa in matavfallskärl till 1 januari 2026, och det skulle underlätta för vår budget om vi får förlänga dispensen ett år.

Dispensansökan avser:

1. Matavfall från samtliga hushåll och verksamheter, fram till 1 januari 2027

Dispensgrund 3 kap. 16 § 3–4, samt 17 § 1–4.

Motivering:

Kommunen har idag två abonnemang att välja mellan, osorterat och sorterat matavfall. Matavfallsinsamlingen är således påbörjad, men är frivillig. Att införa obligatorisk matavfallsinsamling innebär stora kostnader, då många fler matavfallskärl skulle behöva köpas in till 1 januari 2026. För att köpa in sådana stora mängder kärl innebär en stor kostnad, speciellt för en sådan liten kommun som Ragunda, som inte har stora ekonomiska tillgångar. Det behövs investeringsmedel, vilka idag inte finns. Inför starten av fastighetsnära insamling planerar kommunen att ställa ut matavfallskärl till de som idag inte har det (så länge de inte har en egen kompost).

2. Matavfall från otillgängliga platser

Dispensgrund 3 kap. 16 § 1–4 och 17 § 1–2

Motivering:

I kommunen finns vissa avlägsna fritidshus och liknande, till vilka det saknas vägar eller där avstånd och terräng inte medger rationell avfallsinsamling. Separat matavfallsinsamling anses inte genomförbar på dessa platser utan oproportionerlig miljöpåverkan. Vidare medför långa transportavstånd i kombination med små mängder matavfall oskäligen ekonomiska kostnader. I dagsläget är det cirka tio stycken fritidshus som är belägna på otillgängliga platser, och som har blivit beviljad dispens att vara utan kärl. Ett fritidshus är beläget på en ö, där det inte finns några vägar, och de andra fritidshusen har oframkomliga vägar. Exakta avstånd från väg med sophämtning kan inte hittas.

Ärendegång

Vi förbehåller oss rätten att komma in med kompletteringar till denna ansökan och förutsätter att Naturvårdsverket ger oss den möjligheten i enlighet med förvaltningslagen, om så bedöms behövas.

För vidare kontakt i ärendet hänvisas till verksamhetsansvarig för renhållningen i Ragunda kommun: Sarah Winther, som nås via 0696–682 152, eller sarah.winther@ragunda.se.

För Ragunda kommun,

Anton Waara, Kommunstyrelsens ordförande anton.waara@politiker.ragunda.se,
070–1903456

Jenny Kriström, kommundirektör, jenny.kristrom@ragunda.se, 0696–682 116.